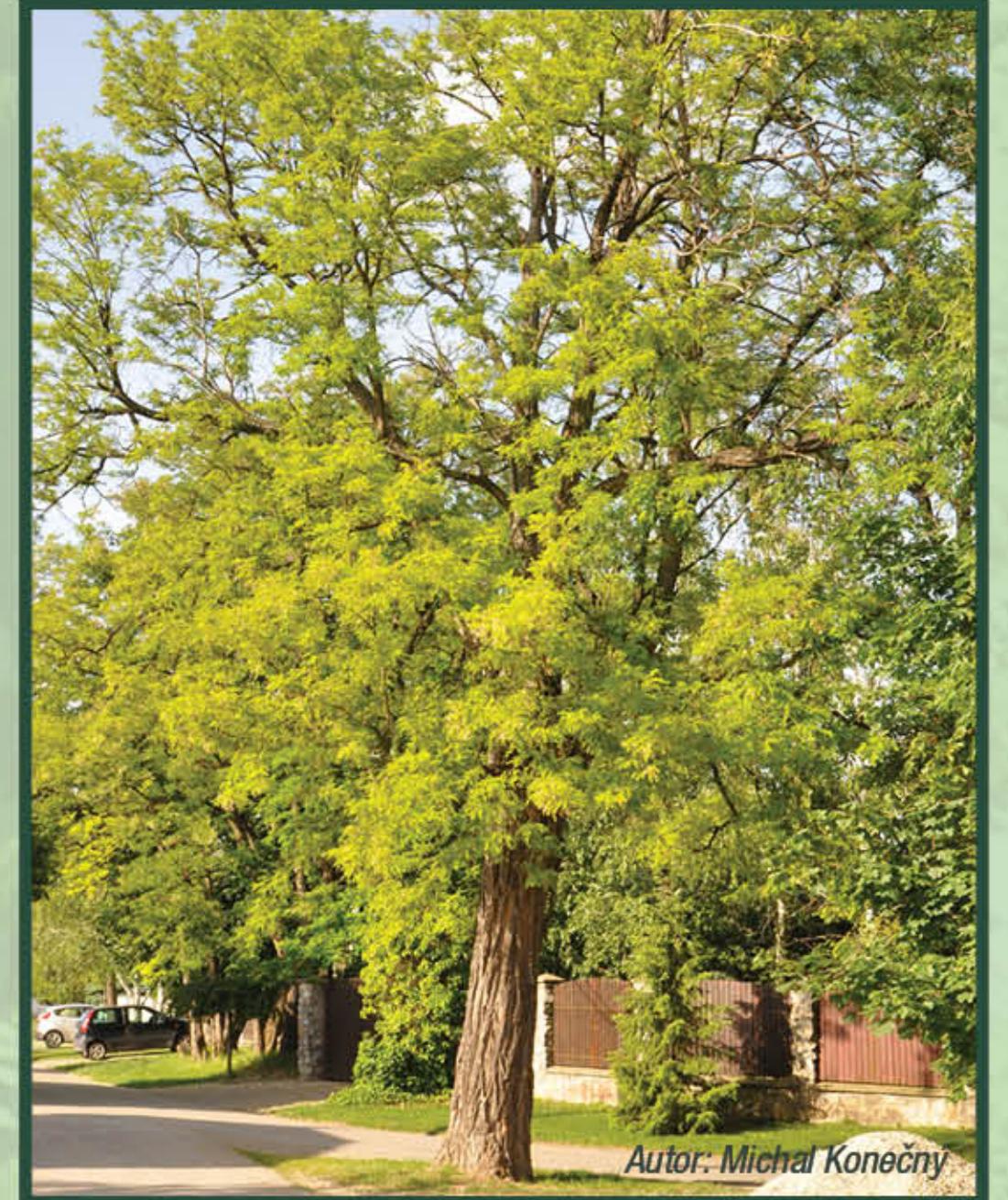

STROMY LUŽNÝCH LESOV A POĽNOHOSPODÁRSKEJ KRAJINY

Pôvodné lužné lesy, ako aj lesy na sprašiach, boli z veľkej časti premenené na poľnohospodársku pôdu. Viaceré pôvodné druhy stromov sa dnes vyskytujú len v menších zachovaných fragmentoch lesov a v krajine sa často vyskytujú nové, ne-pôvodné druhy. Lužné lesy sa vyznačujú vysokou druhovou rozmanitosťou, spôsobenou meniacimi sa vlhkostnými podmienkami v závislosti od vzdialenosťi od vodného toku a od nadmorskej výšky. Na zmenu v druhovom zložení vegetácie pritom stačí vyvýšenie len o jeden meter nad morom. Typickými stromami lužných lesov sú viaceré druhy topoľov, vŕb, jelší, v suchších oblastiach duby, jasene, bresty a lípy. Na svetlejších miestach rastú kríky ako čremcha, hloh, zemolez, svíb, kalina, trnka alebo baza.

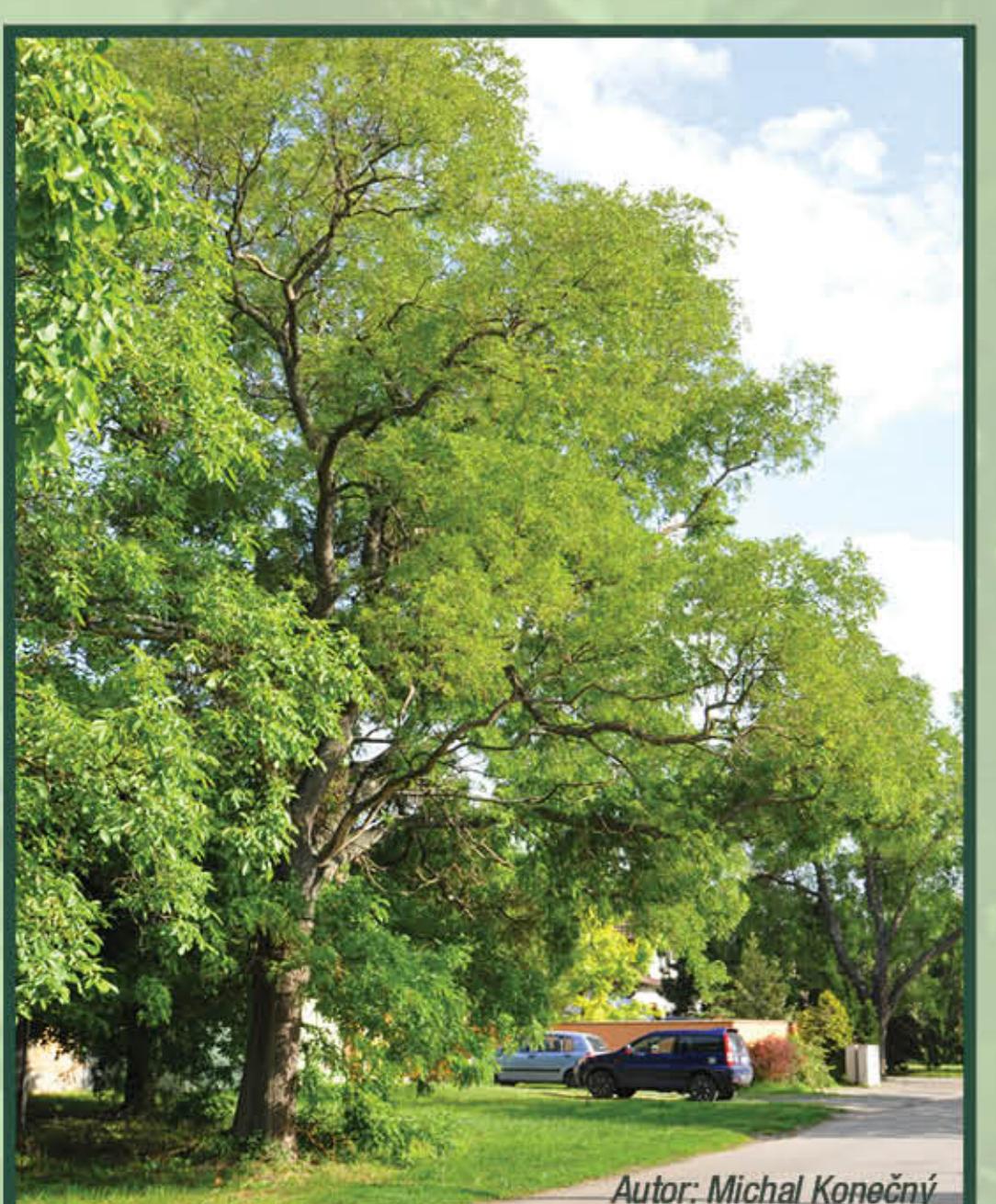
Zdroj obrázkov: www.wikimedia.org

Autor: Michal Konečný

Zdroj obrázkov: www.wikipedia.org

Autor: Michal Konečný

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

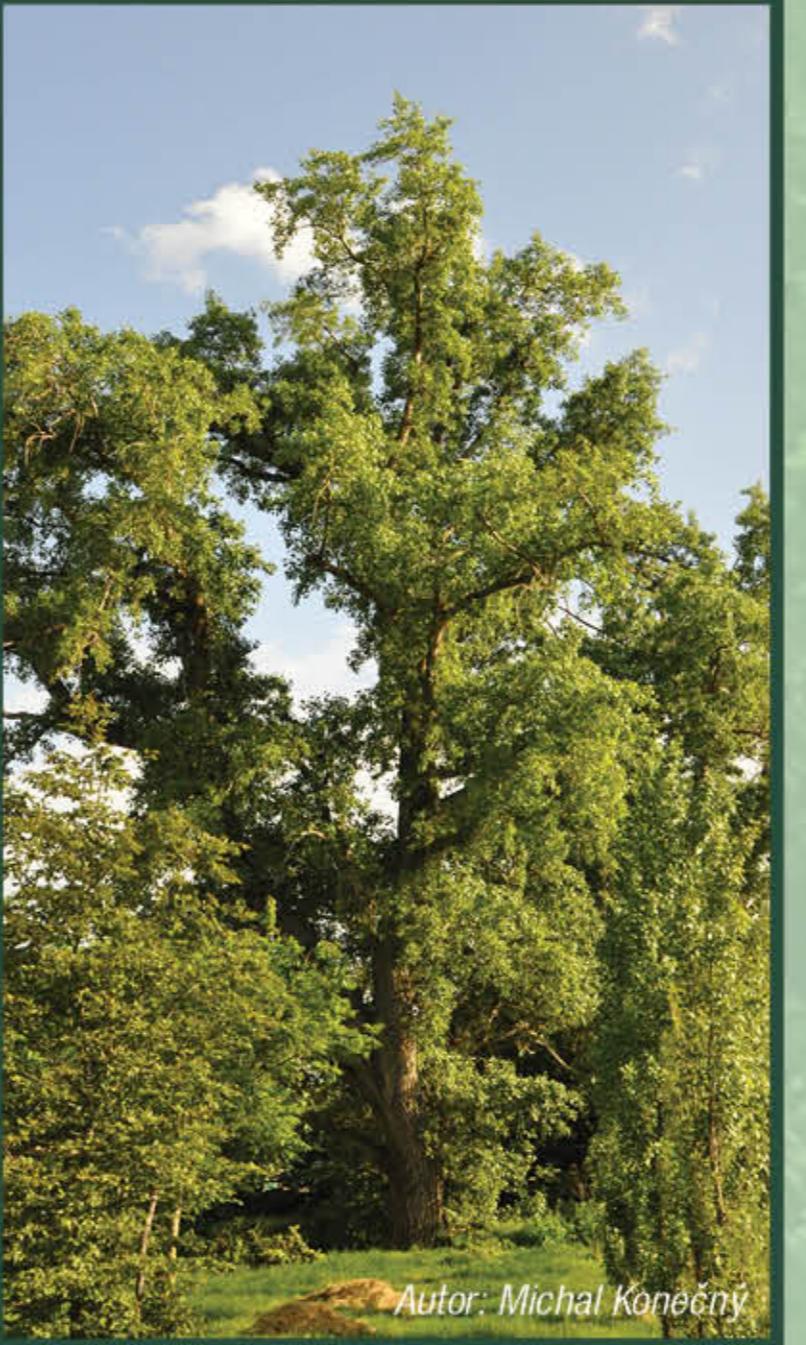
Zdroj obrázku: www.pusk.sk

Autor: Michal Konečný

SOFORA JAPONSKÁ je druhou najrozšírenejšou cudzokrajnou drevinou v oblasti západného Slovenska a v minulosti bola často oblúbenou súčasťou parkov ako okrasná drevina, pričom sú známe ovisnuté okrasné formy. Výzorom pripomína agát, avšak kvitne neskôr, pričom vytvára bohatú guľovitú korunu. Sofora pochádza z východnej Ázie, ale v európskom podnebí sa jej veľmi dobre daří. Strom neskoro v lete bohatko kvitne, ale v európskych podmienkach neprináša nijaké plody. Na liečebné účely sa zbierajú kvetné puky, niekedy listy a aj kôra. Vysušená droga chutí horko, pričom obsahuje napr. rutín, ktorý zvyšuje príepustnosť vlásočníc a jeho účinok sa zvyšuje pridaním vitamínu C. Používa sa pri liečbe krvného obehu, pri nervových ochoreniah a zápaloch. V Kráľovej pri Senci sa vyskytujú celkovo 4 stromy tohto druhu, pričom jeden z nich rastie ako previsnutá forma na miestnom cintoríne, dva sa nachádzajú v Krmeši a jeden pri zástavke vo Výhoni. Predpokladá sa, že sa jedná o pozostatky parkovej výsadby z minulosti, pravdepodobne ešte z pálfyovskej doby zo začiatku 20. storočia.

AGÁT BIELY dorastá do výšky 20-25 metrov a má stredne rozkonárenú nepravidelnú korunu. Jeho pôvodnou domovinou je Severná Amerika, odkiaľ bol v 17. storočí dovezený do Francúzska a neskôr sa rozšíril do celej Európy. Vysádzal sa na chudobných, piesočnatých a kamenistých pôdach, kde pomerne rýchlo rastie a poskytuje tvrdé a ľahké drevo. Neskôr sa zistilo, že ide o drevinu, ktorá sa agresívne rozširuje a potláča ostatné porasty. Na Slovensku je rozšírený niekedy až masovo, najmä v teplejších oblastiach. Ide však o veľmi dôležitú medonosnú rastlinu, pritom okrem kvetov sú všetky ostatné časti agáta značne jedovate. V prípade otravy treba ihned zabezpečiť lekársku pomoc. Príznakmi sú slinenie, nevolnosť, preháňanie, bolest hlavy, srdcová slabosť, pokles tlaku, kŕče, ochrnutie až smrť.

PAGAŠTAN KONSKÝ je vysoký strom dorastajúci do výšky 20-30 m. Pochádza z Balkánu, konkrétnie z Turecka a zo severného Grécka, odkiaľ sa rozšíril do celej Európy, kde rastie najmä v parkoch, alejách, či popri cestách. Pestuje sa pre okrasu i úžitok. Pre liečivé vlastnosti zbierame kvety, semena, listy, prípadne aj kôru. Prípravky z gaštanov majú mierny antisklerotický účinok a môžu sa použiť na liečbu aj preventiu mozgových príhod. Pagaštan získal v minulosti prívlastok „konanský“ vďaka liečbe dýchavičnosti u koní. V dnešnej dobe tieto stromy trpia najmä pod vplyvom náletov motýľa Ploskáčika pagaštanového, ktorý pochádza z južného Balkánu a požiera listy, pričom tie následne predčasne vysichajú a opadávajú.

Zdroj obrázku: www.zdravysvet.sk
Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

TOPOĽ ČIERNY je dvojdomý mohutný až 30 m vysoký strom s rozložitou alebo ihlanovitou korunou. Listy sú striedavé, s košoštvorcovou zúbkatou čepeľou. Kvety tvoria veľké previsnuté jahňady. Topol obsahuje viaceré látky, ktoré sú využiteľné pri liečbe boreliózy a mononukleózy. Okrem toho tlmi svalové kŕče, harmonizuje činnosť vegetatívneho nervstva, zahustuje krv, lieči močové cesty, reumatizmus a pôsobí na zväčšenú prostatu.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

Zdroj obrázkov: www.wikimedia.org

TOPOĽ BIELY je rovnorastúci strieborný topol so širokou korunou väčšinou v tvare kruhu. Strom môže dosiahnuť vek až 300-400 rokov a priemer kmeňa môže byť až 4,5 metra. Kôra má väčšinou biele zafarbenie a hladkú štruktúru, niekedy obsahuje malé oblasti korkového dreva. Tento druh stromu je pomerne tolerantný k množstvu vody, takže rastie v mociarnych oblastiach a aj na úplne pieskových stanovištiach.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org
Zdroj obrázku: slneckova.sk

VŔBA BIELA, strom s rovným kmeňom a metlovitou, vysoko posadenou korunou. Môže dorastať do výšky okolo 30 metrov. Priemer kmeňa býva až 2 metre a pri starších stromoch býva často vynutý. Je to druh, ktorý sa dobре vyrovňáva s kolísavým množstvom vody v pôde. Dokáže znášať dlhotrvajúce záplavy, ale obстоjí aj pri výraznom poklesu podzemnej vody. Najlepšie podmienky pre rast má na hlinitých a pieskohlinitých pôdach s blízkou hladinou podzemnej vody. Z kôry sa v minulosti pre farmaceutický priemysel získavalo trieslo a salicín. Droga sa používala ako prostriedok, ktorý zastavuje krvácanie, proti zápalom, pri hnačkách a kataroch žalúdka. Odvar zo samičích kvetov sa dodnes používa pri zápaloch obličiek.

Zdroj obrázku: www.wikipedia.org
Zdroj obrázku: www.caliban.mpiz-koeln.mpg.de/koebler/

ORECH KRÁĽOVSKÝ, tento mohutný strom môže dorastať do výšky až 45 m, v našich oblastiach však dosahuje maximálne 25 metrov. Pôvodným miestom výskytu orechov boli oblasti Malej Ázie, Kaukazu, Strednej Ázie až po úbočia Himaláj. Odtiaľ bol orech už v staroveku rozšírený do západnej Európy, o jeho ďalšie rozšírenie na sever sa postaral Karol Veľký. Semená vlašských orechov majú vysoký podiel mastných kyselín, uhľohydriátov, z minerálnych látok sú to draslík, vápnik, horčík, železo a fosfor. Okrem toho obsahujú veľké množstvo vitamínu B, niacínu a provitamínu A. Vďaka nízkemu obsahu cukru sú prijateľné i pre diabetikov. Využívajú sa aj priažinivé účinky listov, z ktorých sa pripravuje liečivý čaj proti žalúdočným a črevným katarom. Dajú sa tiež použiť ako obklady proti akné alebo ako kúpel znižujúci potenie.